

ЕБС-ИЙН 8,9-Р АНГИЙН СУРАГЧДАД
АЖИЛ МЭРГЭЖЛИЙН ЧИГ БАРИМЖАА ОЛГОХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА
(Сургуулийн захиралд зориулсан сургалтын модуль)

С.Ариунгэрэл /БМДИ-ийн арга зүйч /

Ariungerel@itpd.mn

СУРГАЛТЫН МОДУЛЬ БОЛОВСРУУЛАХ ҮНДЭСЛЭЛ, ХЭРЭГЦЭЭ ШААРДЛАГА

Хөдөлмөрийн зах зээлийн өөрчлөлт, үйлдвэрлэлийн шинэчлэлийг дагаж хурдацтай хувьсан өөрчлөлт нь сургуулийн үйл ажиллагаа болон багшийн ажилд ч өөрчлөлтийг бий болгож байна. Мөн ухаалаг утас, таблет, интернэт хүүхдүүдийн өдөр тутмын хэрэглээ болж, тэд өөрийн улс орон төдийгүй дэлхийн хэмжээний мэдээлэл авах, харилцах боломжтой болсон. Үйлдвэрлэл, үйлчилгээний хурдацтай шинэчлэл, амьдралд хурдацтай нэвтэрч байгаа өндөр технологи, шинэ материалууд, нано, биотехнологи нь ажлын байранд шинэ, нэмэлт ур чадваруудыг шаардах боллоо. Иймээс хүүхэд бүрийн ялгаатай байдлыг тооцон тэдний авьяас сонирхол, хөгжлийг дэмжин, ирээдүйн зорилготой нийцүүлэн сургалтыг уян хатан байдлаар зохион байгуулах, нөгөө талаас суралцагчдын өөрийн сонирхол, чадвар, үнэт зүйлээ таньж мэдэх хувь хүний хэрэгцээнд тулгуурлан ирээдүйн ажил мэргэжилд эртнээс үр дүнтэй бэлтгэх, ирээдүйн ажил мэргэжилтэйгээ уялдуулан хичээлээ сонгон судлах боломжийг олгож улмаар ажлын байранд шаардагдах ур чадвар, өөрийн үнэлэмж, бодит байдал, ажил хайх, ажил хөдөлмөрт бэлтгэх талаар зөвлөгөө, мэдээлэл өгөх зэрэг нь сургуулийн үндсэн үүрэг юм. Сурагчид өөрсдийн тэмүүлэл, үнэ цэнийг ойлгох, нийгэмд өөрийн ач тусыг хэрхэн нэмэрлэх талаар ойлголтыг бүрдүүлэхэд нь туслах, амьдрал ажил мэргэжлийн талаар сонголтоо зөв хийхэд нь туслах, ажил мэргэжлээ төлөвлөх арга барил эзэмшүүлэх зэргээр өөрийгөө танин мэдэх, хүсэл сонирхлоо ойлгох, мэдээлэлд суурилсан шийдвэр гаргах, үйл ажиллагаандаа хариуцлагатай хандах, өөрийн хариуцлагыг ухамсарлуулах, аливаа өөрчлөлтийг даван туулахад нь сургуулийн зүгээс зөв менежмент хийж удирдлага зохион байгуулалтаар ханган ажиллах хэрэгцээнд үндэслэв.

МОДУЛЬ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ЗӨВЛӨМЖ

Ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох үйл ажиллагаа нь тасралтгүй явагдана. Монгол улсад 2009 оноос хойш ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох үйлчилгээг хөгжүүлэх чиглэлээр төсөл хөтөлбөрүүд хэрэгжиж эхэлсэн. ЕБС-ийн хувьд 2016 оноос эхлэн Хөдөлмөр эрхлэх ур чадварыг дэмжих төслөөс 8-12-р ангийн сурагчдад ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох үйл ажиллагааг зохион байгуулах талаар багш, удирдах ажилтан, эцэг эх, сурагчдад чиглэсэн сургалт үйл ажиллагааг зохион байгуулснаар тодорхой үр дүнгүүд гарч эхлээд байна.

ЕБС-ийн удирдах ажилтнуудад дараах чиглэлээр зөвлөмжийг хүргүүлж байна. Үүнд:

- Сурагч, эцэг эхчүүдэд ажил мэргэжлийн чиглэлээр мэдээлэл авч болох төрөл бүрийн арга хэлбэр, эх сурвалжийн талаар чиглүүлдэг байх
- Суралцагч бүрийн зан төлөв, хандлага, харилцаа, ур чадварыг судлан тохирох мэргэжлүүдийн танилцуулгыг хийж мэргэжлээ сонгоход нь тусалдаг байх
- Суралцагч бүр сонголтоо зөв хийх боломжийг олгон сонгосон мэргэжлийнхээ суурь шалгалтыг өгөхөд шаардлагатай хичээлүүдийг судлуулахад анхаарах
- Сурагч, эцэг эхүүдэд гадаад дотоодын их дээд сургууль, коллеж, МСҮТ-ийн талаарх мэдээлэл, хаяг байршил, вэб сайт, бэлтгэдэг чиглэл, төлбөр мөнгөний талаарх мэдээллийг хамтран судлах, сонгоход нь туслах

- Хурдацтай өөрчлөгдөж буй нийгэмтэй хөл нийлүүлэн алхах чадварлаг хүний нөөцийг ЕБС-иас нь бэлтгэх, хувь хүний төлөвшил, хүсэл мөрөөдлөө олоход нь туслах чиглэлээр багш нараа чадавхжуулах
- Сургууль дээр байгаа сэтгэл зүйчийг энэ чиглэлээр ажиллуулах
- Багш, эцэг эхчүүдийг зөвлөгөө өгөх арга техникт суралцуулах
- Суралцагчдыг өөрийгөө таних, ур чадвараа тодорхойлох, зорилго алсын хараагаа тодорхойлох аргад сургах
- Хүүхэд бүрийн харилцааны ур чадварыг сайжруулах

8, 9-р ангийн сурагчдын дунд дараах чиглэлээр үйл ажиллагааг зохион байгуулах . Үүнд:

- ✓ Өөрийгөө таних сэтгэл зүйн сорил ажиллуулж хэв шинжийг тодорхойлуулах
- ✓ Мэргэжил сонголтод нөлөөлдөг сэтгэлзүйн онцлог, хэв шинжийн талаар
- ✓ Хүн-хүнтэй харьцдаг мэргэжлийн онцлог
- ✓ Хүн-амьд байгальтай харьцдаг мэргэжлийн онцлог
- ✓ Хүн-техниктэй харьцдаг мэргэжлийн онцлог
- ✓ Хүн-тэмдэгт, тэмдэгтийн системтэй харьцдаг мэргэжлийн онцлог
- ✓ Хүн-уран сайхны дүртэй харьцдаг мэргэжлийн онцлог
- ✓ Хүн- цахим технологитой харьцдаг мэргэжлийн онцлог
- ✓ Ирээдүйн хөдөлмөрийн зах зээлийн чиг хандлага, тавигдах шаардлага

8,9-р ангийн сурагчдаар ажил мэргэжлийн төлөвлөгөөг гаргуулах Жишээ нь:

Асуулт	Хариулт
Хот\аймаг\дүүрэг\сум	
Овог нэр	
Сургууль	
Анги\бүлэг\	
Нас\хүйс	
Эцэг эх асран хамгаалагчийн эрхэлдэг ажил	
Ажлын хэсэг	
Хамгийн их сонирхож буй 2 чиглэлээ бичнэ үү?	1..... 2.....
Чиний сонирхлын чиглэлтэй уялдаатай цаашид илүү ихийг олж мэдэхийг хүсэж байгаа хөдөлмөрийн салбар 2-ыг бичнэ үү?	1..... 2.....
Сонгосон хөдөлмөрийн салбараас сонирхож буй 2 ажил мэргэжлийг бичнэ үү?	1..... 2.....
Сургуулиа төгссөний дараа элсэн суралцахыг хүсэж байгаа их дээд сургууль, коллеж, эсвэл мэргэжлийн боловсролын сургуультай холбоотой 2 хичээл судлахаа бичнэ үү?	1..... 2.....
Сургалтын хэсэг	
Чиний сонгосон мэргэжилтэй холбоотой зайлшгүй судлах 2 хичээл юу вэ?	1..... 2.....
Чиний хамгийн дуртай 2 хичээл юу вэ?	1..... 2.....
Чиний хамгийн сайн сурдаг 2 хичээл юу вэ?	1..... 2.....
Чиний хамгийн хэцүү санагддаг 2 хичээл юу вэ?	1..... 2.....

Чадварын хэсэг	
Чиний хамгийн сайн эзэмшсэн 2 чадвар юу вэ?	1..... 2.....
Энэ 2 чадвар таны сонирхож байгаа ажил мэргэжилд чухал гэж та бодож байна уу. Яагаад?
Үнэт зүйлийн хэсэг	
Чиний хувьд хамгийн чухал гэж үзэж байгаа 2 үнэт зүйл юу вэ?	1..... 2.....
Чиний сонирхож байгаа ажил мэргэжилд энэ 2 үнэт зүйл яагаад чухал гэж та бодож байна вэ?
Хувь хүний арга барилын хэсэг	
Сургууль болон гэртээ ямар нэг ажил хийх даалгавар гүйцэтгэхдээ чи ямар аргаар бусадтай харилцдаг, ойлголцдог, шийдвэр гаргадаг, төлөвлөдөг, зохион байгуулдаг вэ?	Харилцахдаа (Өөрөө чимээгүй хийдэг) эсвэл..... Аливаа зүйлийг ойлгохдоо (Заавар удирдамжийг дагадаг)эсвэл Шийдвэр гаргахдаа (Логикт анхаарал хандуулдаг)эсвэл Төлөвлөх, зохион байгуулахдаа (Урьдчилан төлөвлөдөг)эсвэл.....
Чиний сонирхож байгаа ажил мэргэжилд ямар нэг даалгавар гүйцэтгэх эсвэл үүрэг хүлээн ажиллахад дээр дурдсан шинж чанарууд яагаад хэрэгтэй гэж бодож байна вэ? түүнийгээ бичээрэй.
Ажиллах арга барилын хэсэг	
Чи ямар нэг ажил гүйцэтгэхдээ ямар арга барилаар ажилладаг вэ? өөртөө байдаг 2 арга барилаа бичнэ үү?	1. Өгсөн даалгавраа ойлгож урьдчилан сайн төлөвлөдөг эсвэл..... 2. Анхаарал сайн төвлөрүүлдэг эсвэл.....
Сурлагын амжилтын хэсэг	
Хичээлүүд	Дүн
Сонголтын хэсэг	
Чи 10-р ангид орохдоо МСҮТ, лицей, урлагийн гэх мэт төрөлжсөн сургуульд орох уу, эсвэл өөр сургуульд шилжих үү?	
10-р ангид сонгон судлах хичээл	
Хичээлүүд
Баталгаажуулах хэсэг	
Суралцагч	
Эцэг эх	
АУБ	
Эргэж дүгнэх хэсэг	
Заавал эргэж дүгнэнэ.он.....сард
Сонгосон хичээлүүдээ амжилттай сурч байгаа эсэх	Тийм Үгүй
Сонгосон хичээлүүдийнхээ сурлагын амжилтыг сайжруулах шаардлагатай	Тийм Үгүй
Дараагийн удаа хичээл сонголтоо өөрчлөх талаар дахин бодох хэрэгтэй.	Тийм Үгүй
Хичээлийн нэр:
Багш, эцэг эхийн санал, зөвлөмж

МОДУЛИЙН ЗОРИЛГО

ЕБС-ийн захирал нь үндсэн чиг үүргээ хэрэгжүүлэхдээ 8-9-р ангийн суралцагчдын сонирхол, чадавх болон хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлтийг харгалзан ажил, мэргэжлээ сонгож, цаашид сонгосон мэргэжлээрээ сурч, ажил хөдөлмөр эрхлэх, өсөж хөгжихөд нь шаардлагатай мэдээлэл, зөвлөгөө өгөх, дэмжлэг үзүүлэх замаар ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгоход чиглэсэн сургуулийн үйл ажиллагааг удирдлага зохион байгуулалтаар хангахад оршино.

МОДУЛИЙН ЗОРИЛТ

Мэдлэг эзэмшүүлэхийн тухайд:

Ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох үйл ажиллагааны талаарх үзэл санаа, сургуулийн засаглал, менежмент зохион байгуулалт, хүний нөөц, түншлэлийг боловсронгуй болгох, ажил мэргэжлийн чиг баримжааны талаарх эрх зүйн баримт бичгүүдийг судална.

Чадвар эзэмшүүлэхийн тухайд:

Сургуулийн захирлууд 8,9-р ангийн сурагчдын ажил мэргэжлийн чиг баримжааны талаарх ойлголтын нөхцөл байдалд дүн шинжилгээ хийх, багш, сурагч, эцэг эхэд зөвлөн туслах чадвараа сайжруулж хамтын ажиллагааг хөгжүүлнэ.

Хандлага төлөвшүүлэхийн тухайд:

Суралцагчид ирээдүйн ажил мэргэжлээ сонгоход нь сэтгэл зүйн дэмжлэг үзүүлэх

СУРГАЛТЫН АГУУЛГА

	Агуулгын хүрээ	Хүрэх үр дүн	Ашиглах материал
1	Эрх зүйн зохицуулалтыг боловсронгуй болгох	Ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох үйл ажиллагааг үр дүнтэй зохион байгуулах талаар сургуулийн эрх зүйн баримт бичгүүдэд тусгана.	Сургуулийн дүрэм Сургуулийн дотоод журам Хөдөлмөрийн гэрээ Ажлын байрны тодорхойлолт
2	Сургуулийн засаглалыг сайжруулах	Ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох үйл ажиллагаанд оролцогч талуудын чиг үүргийг тодорхойлно.	Сургуулийн удирдлага зохион байгуулалт
3	Хамтын ажиллагааны түншлэлийг бэхжүүлэх	Ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох үйл ажиллагаанд хамтран ажиллах байгууллагуудыг тодорхойлж гаргана.	Сургуулийн стратеги төлөвлөгөө
4	Сургуулийн менежментийг сайжруулах	Ажил мэргэжлээ сонгоход сурагчдадаа тулгарч буй асуудлаа тодорхойлж зорилгоо тодорхойлно.	Сургуулийн зорилго, зорилт

СУРГАЛТЫН АРГА ЗҮЙ

ЭРХ ЗҮЙН ЗОХИЦУУЛАЛТЫГ БОЛОВСРОНГУЙ БОЛГОХ

Зорилго:

Ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох үйл ажиллагааны талаар сургуулийн эрх зүйн баримт бичгүүдэд тусгах ойлголттой болно.

Мэдээлэл:

Олон улс, үндэсний болон салбарын бодлогын болон эрх зүйн баримт бичгүүд, сургуулийн нөхцөл байдлын судалгаанд тулгуурлан бодлого, төлөвлөлтийн тулгамдсан асуудлууд, тэдгээрийн шалтгаан, нөхцөлийг тодорхойлон эрэмбэлж, шийдлийн хувилбар боловсруулан бодлого төлөвлөлтдөө тусгах үйл явц юм.

ЕБС-ийн 8,9-р ангид ажил мэргэжлийн тухай ойлголт харьцангуй шинэ тутам тул түүнийг амжилттай хэрэгжүүлэхийн тулд сургуулийн бодлого эрх зүйд оруулж томъёолох

шаардлагатай. Учир нь сургуулийн түвшинд суралцах чиглэл, ажил мэргэжлийн чиг баримжааны ач холбогдлыг сургуулийн ажил мэргэжлийн зөвлөл, сургуулийн дүрэм, сургуулийн дотоод журам, ажлын байрны тодорхойлолт, хөдөлмөрийн гэрээ гэх мэт бусад баримт бичгүүдэд дараах чиглэлээр тусгаж албан ёсоор баталгаажуулах нь зүйтэй юм. Үүнд:

- Сургуулийн хэмжээнд суралцах чиглэл, ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох үйл ажиллагааг сурталчлан таниулах тухай
- Сургуулийн удирдлагатай хамтран нэмэлт санхүүжилтийн нөөцийг тодорхойлох, санхүүжилт бүрдүүлэх, эцэг эхийн тусламжаас шаардлагатай санхүүжилтийг олох тухай
- Сургуулийн түвшинд багш, ажилчид, эцэг эх, сурагчдад ажил мэргэжлийн чиглэлээр ойлголттой болох сургалтыг үе шаттай зохион байгуулах тухай
- 8, 9-р ангийн сурагчдыг суралцах чиглэл, ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох үйл ажиллагааны төлөвлөлт хийх тухай
- Сонголт хийлгэх боломж нөхцөлөөр хангах тухай
- Суралцагч бүрийн суралцах чиглэл, ажил мэргэжлийн төлөвлөгөөний явц, хэрэгжилт, үр дүнг дүгнэх санал зөвлөмж өгөх тухай
- Ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох үйл ажиллагааны хэрэгжилтийн үе шат бүрд хяналт тавих тухай
- Дараагийн хичээлийн жилд хэрэгжих үйл явц, суралцах чиглэл, мэргэжлийн чиг баримжаа олгох үйл ажиллагааг төлөвлөх, шаардлагатай зарим өөрчлөлтийг тусгах тухай

Хүснэгт

Баримт бичиг	Ажил мэргэжлийн чиг баримжааны талаар туссан заалтууд	Шинээр нэмж оруулах заалтууд
Сургуулийн зөвлөл		
Сургуулийн дүрэм		
Ажлын байрны тодорхойлолт		
Хөдөлмөрийн гэрээ		
Сургуулийн ажил мэргэжлийн зөвлөлийн дүрэм		
Сурагчийн дүрэм		
.....бусад		

Агуулга 2

СУРГУУЛИЙН ЗАСАГЛАЛЫГ САЙЖРУУЛАХ

Зорилго:

ЕБС-ийн 8,9-р ангийн сурагчдад ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох үйл ажиллагаанд оролцогч талуудын чиг үүргийг тодорхойлно.

Мэдээлэл:

Сургуулийн бүхий л хэргийг оролцогч талууд хамтдаа төлөвлөж, хамтдаа хэрэгжүүлж, хамтдаа хянаж шинжлэн, хамтдаа үр дүн, гүйцэтгэлийг тооцох тасралтгүй үргэлжлэх удирдлагын үйл явц нь сургуулийн засаглал юм.

Албан ёсоор бие даасан олон оролцогчтой, тэд гол нөөцүүдээр бие биеэсээ хамааралтай, нөөц нь тэнцвэртэй, тэгш байдлыг хангасан, хоорондын харилцаа нь итгэлцэлд суурилж хамтран ажиллаж буй хэлбэрийг ажил хэргийн сүлжээнд суурилсан засаглал гэнэ.

Оролцогч талууд бодлого, төлөвлөлтийн боловсруулах анхны алхмаас бодитой хэрэгжилт, эцсийн үр дүнг тооцох хүртэлх бүх шатанд оролцохыг хамтын оролцооны засаглал гэнэ.

Сургуулийн удирдлага зохион байгуулалт нь хэн юу хийх, хэрхэн хийх, юунд хүрэхээ тодорхойлж зорилгодоо хүрэх үйл явц юм. Үүний тулд оролцогч талуудыг нэгдмэл зөв зорилгод хүчтэй зангидах, хүний нөөцийг идэвх санаачилгыг өрнүүлэх, байнгын шинэ содон зүйлийг сэдэн бусдыг үлгэрлэн дагуулах, хамтын үйл ажиллагааг багийн менежментэд тулгуурлан хэвшүүлэх чадвар, харилцааны эв дүйг эзэмшсэн, мэдлэг, чадвараа хэрэгжүүлэх арга барил чухал юм.

Суралцах чиглэл, ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох үйл ажиллагааг сургуулийн түвшинд хэн юу хариуцан ажиллахыг хичээлийн жилийн эхэнд сургалт болон бусад үйл ажиллагаагаар дамжуулан чиглэл өгч ажиллах нь зүйтэй.

Хүснэгт

Оролцогч талууд	Өнөөгийн чиг үүрэг	Сайжруулах шаардлагатай чиг үүрэг	Шинээр нэмэх чиг үүрэг	Оролцох хэлбэр
Сургуулийн зөвлөл				
Удирдлагын баг				
Багш нарын зөвлөл				
Эцэг эхийн зөвлөл				
Сурагчдын зөвлөл				
Сонирхлын багууд.....				
Бусад ажилтнууд.....				

Агуулга 3

ХАМТЫН АЖИЛЛАГААНЫ ТҮНШЛЭЛИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ

Зорилго: ЕБС-ийн 8,9-р ангийн сурагчдад ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох үйл ажиллагаанд хамтран ажиллах байгууллагуудыг тодорхойлж хамтын ажиллагааны чиглэлийг гаргана.

Мэдээлэл:

Ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэхтэй холбоотой тулгарч буй асуудлын шийдлийг олж өөрчлөлт хийхэд харилцан хамтран ажиллахаар тохиролцсон гэрээг түншлэл гэнэ. Түншлэл нь эрхэм зорилгод хүрэх стратегийг хэрэгжүүлэн үйл ажиллагааны хүрээ, чанар үр нөлөөг өргөсгөх зэрэг хамтын ажиллагааг гэрээнд үндэслэн хэрэгжүүлэх боломжийг олгоно. Түншлэлээр оролцогч талууд нь төрийн бодлого, хууль эрх зүйг хэрэгжүүлэхэд нээлттэй, тэгш, харилцан ашигтай, хамтын хариуцлагатай, үр дүнд баримжаалсан төлөвлөлт, үр өгөөжтэй гүйцэтгэлийг хангах үйл явц юм.

Хамтын ажиллагааг бэхжүүлэхийн тулд дараах үе шатуудын дагуу түншлэлийг бий болгоно.

Мэдээлэх: Түншлэлийг санаачлагч тал асуудлыг шийдвэрлэн, түншлэн ажиллах талаар оролцогч талуудад мэдээлэл өгөх, нэг талт харилцаа

Санал бодлыг сонсох: Түншлэлийг санаачлагч тал нь асуудлыг шийдвэрлэн,

түншлэн ажиллахтай холбоотой мэдээллийг олж авахын тулд, оролцогч талуудыг урьж санал бодлыг сонсдог, нэг талт харилцаа юм.

Зөвшилцөх: Түншлэлд оролцох хамгийн доод боломжийг зөвшилцөх үе гэж ойлгож болно. Энэ нь тэдний санал бодлыг асууж, харилцан ярилцаж, тодорхой нэг шийдэлд хүрдэг.

Оролцуулах: Бүхий л түвшинд татан оролцуулах

Түншлэх: Оролцогч талууд шийдвэр гаргалтад оролцох

Оролцогч талууд	Түншлэлийн одоогийн түвшин					Хүснэгт
	Мэдээлэх	Санал бодлыг сонсох	Зөвшилцөх	Оролцуулах	Түншлэх	Цаашид түншлэлийг хэрхэн бэхжүүлэх

Агуулга 4

СУРГУУЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙГ САЙЖРУУЛАХ

Зорилго: Ажил мэргэжлээ сонгоход тулгарч буй асуудлаа тодорхойлж сургуулийн зорилгоо тодорхойлно.

Мэдээлэл:

ЕБС-ийн 8,9-р ангийн сурагчдад ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэхдээ дараах байдлаар сургуулийн менежментийг авч үзэх нь зүйтэй. Үүнд:

1. Асуудлаа тодорхойлох

8,9-р ангийн сурагчдад ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох үйл ажиллагааг зохион байгуулахад тулгамдаж буй асуудлаа тодорхойлох

2. Зорилго тодорхойлох

Асуудлаа шийдвэрлэх зорилгоо дэвшүүлэх

3. Зорилт дэвшүүлэх

Зорилгодоо хүрэх алхмуудаа тодорхойлох

4. Хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны чиглэл тодорхойлох

Зорилгодоо хүрэхийн тулд үйл ажиллагааны тэргүүлэх чиглэл болоод үйл ажиллагааг дэвшүүлэх

Сургуулийн ерөнхий дүр төрхийг буулгасан нэгдсэн зураглал боловсруулснаар тухайн жилийн сургуулийн зорилго, сургалтын үйл ажиллагааны уялдаа холбоо тодорхой болно. Ямар суралцагчийг бэлтгэхийн тулд ямар зорилго тавьж, түүндээ хэрхэн хүрэх вэ гэдгийг энэхүү загвараар тодорхой харуулна. Ингэснээр нийт багш, эцэг эхчүүд тухайн сургууль энэ жил ямар зорилгод хүрэхээр юу хийх гэж байгааг тодорхой мэдэж сургалтын үйл ажиллагаагаа оновчтой явуулах боломжтой болно.

Сургуулийн менежментийн загварт дэвшүүлсэн сургуулийн зорилго, зорилтод хүрэх үйл ажиллагааг илүү тодорхой болгон нарийвчилсан сургалтын үйл ажиллагааны нэгдсэн төлөвлөгөө /сургалтын жилийн төлөвлөгөөг/ боловсруулж, тэр төлөвлөгөөг илүү тодорхой болгон нэгж хичээлийн хөтөлбөрийг боловсруулдаг, нэгж хичээлийн

хөтөлбөрийн дагуу ээлжит хичээлийн төлөвлөгөөг боловсруулж хичээл заана. Энэхүү хоорондоо уялдаатай төлөвлөлтүүд нь нэгдсэн зорилго ба өдөр тутмын үйл ажиллагааг нэгтгэх боломжтой болж үр ашигтай, үр дүнтэй, чанартай боловсрол олгох нөхцөл нь болно.

1. Сурагчдын асуудал, хөгжүүлэх шаардлагатай чиглэлийг илрүүлэх
2. Сургуулийн зорилго, тэргүүлэх зорилтуудаа тодорхойлох

Сурагчдын хувьд хөгжүүлэх шаардлагатай чиглэлд төвлөрөн тэргүүлэх зорилтуудыг томъёолох нь чухал. Сургуулийн зорилго нь энэ хичээлийн жилд сургууль сургалтын үйл ажиллагаагаар дамжуулан юу хийх, ямар үр дүнд хүрэхийг харуулна. Зөвхөн сургуулийн менежментийн асуудлууд бичигдсэн байвал сургуулийн хувьд хамгийн чухал бүрэлдэхүүн болох хүүхэд орхигдоно. Сургууль бол хүүхдэд боловсрол олгох зорилготой тул энэ чиглэлээр юу хийхээ олон зүйлийг харгалзан сайтар тунгаасны эцэст тодорхойлно. Сургуулийн зорилгоо тодорхойлоод орхивол учир дутагдалтай. Сургуулийн багш, хамт олон “Өөрийн сургуулийн зорилгыг мэдэхгүй” бол зорилго тодорхойлоогүйтэй адил. Мөн “Зорилгоо мэдэж байгаа ч өөрөө уг зорилгыг биелүүлэхийн тулд юу хийхээ мэдэхгүй” байвал мөн л учир дутагдалтай. “Сургуульд ажиллаж буй нийт багш, хамт олон сургуулийн зорилгоо сайтар ойлгож, дор бүрнээ юу хийхээ сайн мэдэж байх” нь сургуулийн менежмент үр дүнтэй хэрэгжих нөхцөл нь болдог.

3. Сургуулийн удирдлага зохион байгуулалтыг хялбаршуулан харуулсан зураглал гэж хэлж болно. Харин энэ үе шат бол тэрхүү зураглалыг бодит амьдрал дээр хичээлтэй уялдуулах үйл ажиллагаа юм. Нэгж хичээл, ээлжит хичээлийн зорилтод хүрэх үр дүн, хүүхэд хөгжүүлэх зорилтоо тусгана. Ээлжит хичээлийн зорилт ба дидактик алхмуудыг хүрэх үр дүн, хөгжүүлэх зорилтод дэмжлэг үзүүлэх байдлаар эрэмбэлэн тодорхойлно. Хичээлийг төлөвлөхдөө зорилгоо тодорхойлохоос эхэлнэ. Ингэхдээ боловсролын болон орон нутаг, сургуулийн хувьд, сурагчдад төлөвшүүлэх, хөгжүүлэхийг зорьж буй чадвар, сурагчдын өмнөх мэдлэг, төсөөлөл, сонирхол хэрэгцээнд үндэслэн мэдлэг бүтээх үйл ажиллагааг дэмжих, хандлага төлөвшилд хувь нэмэр оруулахаар тооцно.

Хүснэгт

Асуудал		
Зорилго		
Зорилт		
Үйл ажиллагаа		

СУРГАЛТЫН ОРЧИН ХЭРЭГЛЭГДЭХҮҮН

- www.mergejil.mn
- [http //hudulmur-halamj.gov.mn/occ](http://hudulmur-halamj.gov.mn/occ)
- [http //jobclass.ubstat.mn/occ](http://jobclass.ubstat.mn/occ)
- www.onisep.fr
- www.myworldofwork.co.uk
- www.careers.govt.nz
- <https://myfuture.edu.au>
- <https://www.onetonline.org>
-

“Хөгжлөөс хэн ч хоцрох ёсгүй” тогтвортой хөгжлийн уриан дор ЕБС-ийн 8-12 дугаар ангийн сурагчдад ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох үйл ажиллагааг 2016 оноос эхлэн явуулж байгаа бөгөөд тогтвортой хөгжлийн боловсролын 4-р зорилт болох “Чанартай боловсрол”-ыг дэмжих үүднээс энэхүү үйл ажиллагааг улам чанаржуулах, тасралтгүй явуулах нөхцөлийг бүрдүүлэх зорилгоор ЕБС-ийн удирдлага, багш, сурагч, эцэг эхчүүдэд зориулсан онлайн орчин бүрдүүлж, цахим сургалтын модуль боловсруулсан.

Ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох сургалт үйл ажиллагаа нь сурагч өөрийгөө таньж мэдэх, үнэт зүйлээ хамгаалах, ажил мэргэжлээ зөв сонгох, хөдөлмөрийг үнэлж сурахад нь дэмжлэг үзүүлэх, ерөнхий боловсролын тогтолцоонд үр дүнтэйгээр нэвтрүүлэх, багш, сурагч, эцэг эх, сургуулийн удирдлагын мэдлэг, чадвар, хандлагыг өөрчлөхөд дэмжлэг үзүүлэхэд чиглэнэ.

Иймээс нийгэм, эдийн засгийн тогтвортой хөгжилд жендерийн эрх тэгш оролцоог дэмжиж, хөгжлийн үр шимээс эмэгтэй, эрэгтэй хүн тэгш хүртэх боломжийг бүрдүүлэх, жендерийн мэдрэмжтэйгээр ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох үйл ажиллагааг удирдан зохион байгуулна. Түүнчлэн мэргэжил сонголтод жендерийн талаарх хэвшмэл хандлагаас сэргийлэн хичээл, үйл ажиллагааг мэдрэмжтэй удирдан зохион байгуулж охид, хөвгүүдийн боломж ижил тэнцүү байдаг талаас нь ойлгуулна.

Түгээмэл биш ажил мэргэжлийн талаар ярилцахдаа илүү мэдрэмжтэй байж охид, хөвгүүдийн тэгш оролцоог хангаж ажиллах, суралцагчдад аль болох олон төрлийн ажил мэргэжлийн талаар ойлгож мэдэхэд нь дэмжлэг үзүүлж ажиллана.

xxxXXXxxx

